

روزشمار جنگ

چهارشنبه

۲۲ مرداد ۱۳۵۹

۲ شوال ۱۴۰۰

۱۳ اوت ۱۹۸۰

۲۴۳

درزمینه سیاست خارجی عراق و مانور این کشور در هر دو بلوک شرق و غرب می‌توان به رابطه حسنه این کشور با چین کمونیست و از سوی دیگر با پاکستان اشاره کرد. هرچند چین به دلیل تعارض با شوروی از نظر بعضی، جزء بلوک شرق شمرده نمی‌شود، غربی هم به حساب نمی‌آید. امروز دولت چین کمونیست، از تجهیز عراق به فناوری هسته‌ای حمایت کرد. دراین‌زمینه، گزارش خبرگزاری فرانسه از پکن حاکی است: «چین امروز حمایت قاطع خود را از "حق قانونی" دولت و مردم عراق در استفاده از تکنولوژی هسته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز اعلام کرد.» بنا به همین گزارش: «روزنامه مردم ارگان حزب کمونیست چین از تهدید "گستاخانه" فلسطین اشغال‌شده مبنی بر اینکه به هر اقدامی دست خواهد زد تا مطمئن شود عراق صاحب سلاح‌های هسته‌ای نخواهد شد، انتقاد کرد. مردم طی تفسیری نوشت عراق برای سرعت‌بخشیدن به روند سازندگی ملی خود قراردادهایی با فرانسه و ایتالیا برای تهیه تأسیسات و تجهیزات هسته‌ای منعقد ساخته است تا با استفاده از انرژی هسته‌ای، صلح را گسترش دهد. مردم نوشت: "این حق قانونی و مشروع یک دولت مستقل است که هیچ مداخله‌ای را نمی‌پذیرد."^(۱)

از سوی دیگر، به‌خصوص با تیره‌شدن روابط ایران و پاکستان، به‌ویژه در پی حملات تبلیغاتی برخی مطبوعات جمهوری اسلامی ایران علیه پاکستان، تلاش رژیم عراق برای ایجاد روابط نزدیک‌تر با پاکستان مهم تلقی می‌شود. خبرنگار رادیو صدای آمریکا در اسلام‌آباد، ضمن تفسیری درباره این مسئله گفت: «... این هفته در اسلام‌آباد یکی از بزرگ‌ترین و پرشکوه‌ترین سفره‌های افطار از سوی سفارت عراق گسترده شده بود و ۱۵۰ روزنامه‌نگار پاکستانی در هتل مجللی که آیین افطار در آن برپا شده بود شرکت کردند.» مفسر رادیو آمریکا افزود: «این یکی از سلسله اقداماتی بود که اخیراً عراق در جهت بهبود روابطش با پاکستان انجام داده است. ماه پیش برای نخستین‌بار، ۲۸ روزنامه‌نگار پاکستانی به‌عنوان میهمان دولت عراق به بغداد رفتند و در جشن سالروز (... نامفهوم) عراق شرکت جستند. در سال‌های اخیر حجم مبادلات فرهنگی

و بازرگانی دو کشور به طرز چشمگیر و قابل ملاحظه‌ای بالا رفته است. شرکت‌های پاکستانی قراردادهای عمده ساختمانی در عراق به امضا رسانده‌اند. عراق اینک از نظر استخدام بیشترین کارگر پاکستانی، در رده سوم قرار دارد.»

این گزارش سپس به روابط ایران و پاکستان پرداخته و می‌افزاید: «روابط اقتصادی پاکستان و ایران به‌ویژه پس از انقلاب ایران متزلزل شده است. به‌علاوه، ایران [که] زمانی بزرگ‌ترین اهداکننده کمک به پاکستان بود، اینک کمک‌های خود را متوقف کرده است. علت این امر علاوه بر نابسامانی‌های اقتصادی ایران، به‌خاطر سوءظن این کشور نسبت به تلاش پاکستان برای در قدرت نگهداشتن شاه فقید ایران بوده است. هرچند پاکستان به‌سختی کوشیده است تا چنین سوءظنی را از میان بردارد و روابط دوستانه‌ای با ایران برقرار سازد، اما وسایل ارتباط جمعی متمایل به چپ ایران هر کاری بجز اقدامات دوستانه انجام داده‌اند. رادیو ایران، محمد ضیاءالحق رئیس‌جمهوری پاکستان را یک دیکتاتور می‌خواند و پوسترهایی در تهران دیده می‌شود که در آنها از ضیاءالحق، انور سادات رئیس‌جمهوری مصر و مناحیم بگین نخست‌وزیر اسرائیل به‌عنوان آلت دست‌های امریکا یاد شده است.»

در آخر این تفسیر آمده است: «عراق که زمانی به‌شدت تحت نفوذ مسکو بود، اخیراً از سیاستی مستقلانه‌تر نسبت به کرملین پیروی می‌کند. در میان مسائل دیگر، گفته می‌شود اینک عراق تلاش بسیاری در جهت تغییر منابع تأمین سلاح خود که تاکنون تقریباً فقط از شوروی دریافت می‌شد، به عمل می‌آورد.»^(۲)

۲۴۴

گرچه امروز مرز ایران و عراق آرام بود، خبرهای منابع نیروهای خودی حاکی از تحرکات وسیع عراق و نقل و انتقالات نیروها و تجهیزات این کشور به‌ویژه در مناطق مرزی ایلام و مناطق هم‌جوار مریوان است. در این زمینه، امروز از ایلام خبر رسید: «عراق با توپخانه و سلاح‌های سنگین و خمپاره‌های مختلف، در مرز، سنگرهای جدیدی [احداث و] برای حمله [حالت] گرفته است.» این گزارش می‌افزاید که «ایلام از جهت نیرو و مهمات سخت محتاج است.»^(۳) گزارش دیگری از همین منطقه درباره پرواز چند هواپیمای عراقی در فضای آسمان مهران و تپه‌های ۳۴۳ و سد کنجان‌چم است. در این گزارش همچنین آمده است که «به کلیه نیروهای سپاه پاسداران آماده‌باش داده شده است، ولی از طرف ارتش هیچ عکس‌العملی نشان داده نشده و هواپیماها تا یک ساعت در آسمان ایران مشغول گشت‌زنی بوده‌اند.» در پایان این گزارش اضافه شده است: «باتوجه به اینکه بارها ضرورت استقرار توپ‌های ضد‌هوایی در این منطقه تذکر داده شده است، تاکنون هیچ اقدامی صورت نگرفته و لازم است هرچه سریع‌تر توپ‌های ضد‌هوایی در این منطقه مستقر شوند.»^(۴) گزارش پاسگاه سالاری ایلام نیز حاکی است: «در ساعت ۲۳:۳۰ دقیقه امروز،

تعداد ۸ دستگاه تانک با چراغ جنگی در حدود ۴ کیلومتری غرب پاسگاه دراجی کشور عراق مستقر و با تپه‌های ۳۰۷ و ۳۳۰ پاسگاه دراجی با دادن علامت با چراغ دستی هماهنگی به عمل آورده و چنین به نظر می‌رسد که قصد حمله را دارند.^(۵)

از سوی دیگر، از منطقه مرزی مریوان یک گزارش با ارزیابی "صحت دارد" خبر از اضافه شدن دو گردان به نیروهای گارد مرزی عراق می‌دهد. بنا به این گزارش: «اخیراً گردان‌های ۵۵ و ۵۶ مستقل گارد مرزی در سلیمانیه تشکیل و تحت امر مرزبانی استان سلیمانیه عراق قرار گرفته است.» در هاشم این گزارش همچنین آمده است: «در استان سلیمانیه تیپ ۶ زرهی احتیاط و تیپ ۱۱۶ مستقل گارد مرزی در عملیات پاک‌سازی اکراد مخالف دولت، با لشکر سلیمانیه همکاری داشته‌اند.» این گزارش می‌افزاید: «به نظر می‌رسد که دولت عراق تصمیم گرفته است در آینده نزدیک تغییرات کلی و اساسی در مورد سازماندهی مدیریت‌ها و یگان‌های گارد مرزی آن کشور به وجود آورد و احتمالاً در این تغییرات، گسترش و تقویت نیروهای مرزی مورد توجه خاص قرار خواهد گرفت.»

در بخش دیگری از این گزارش با ارزیابی "صحت دارد" درباره فعالیت‌های هفته‌های اخیر نیروهای مرزی عراق در این منطقه آمده است: «گردان‌های ۷۸ و ۷۹ تیپ ۱۶۶ گارد مرزی عراق که به ترتیب در بوبان و نالیان از توابع استان سلیمانیه مستقر می‌باشند، از مورخه ۵۹/۵/۱ فعالیت‌های حفاظتی و حراستی خود را افزایش داده و به‌طور مرتب و مستمر در نوار مرزی به گشت مشغول‌اند و از طرف شعبه توجیه سیاسی لشکر ۷، دوربین‌های عکاسی قوی از نوع اوئیدا در اختیار پرسنل یگان‌های مزبور قرار گرفته است، [و] به‌طوری‌که فعالیت این یگان‌ها پیگیری می‌شود، کلیه اعمال و نقل و انتقالات و فعالیت‌های یگان‌های ایرانی را به‌طور دقیق زیر نظر دارند و همچنین اقدام به تحکیم سنگرها و مواضع نموده و از طرف مسئولین تیپ، دستورات حفاظتی و امنیتی مستمر به آنان ابلاغ می‌گردد.»^(۶)

همچنین، گزارش دیگری از همین نوع، با ارزیابی "صحت دارد" خبر از نقل و انتقالات مشابهی در این منطقه می‌دهد. در این گزارش آمده است: «به درخواست پاسگاه مرزی "بکلاس" واقع در نوار مرزی استان سلیمانیه، یک دسته مهندسی از لشکر ۷ ارتش عراق جهت احداث استحکامات جدید و مین‌گذاری اطراف پاسگاه، به آن منطقه اعزام شده‌اند.» این گزارش می‌افزاید: «اخیراً گروهان القعقاع تابع نیروی کماندو لشکر ۲ پیاده کوهستانی ارتش عراق که در پادگان "ناشان" واقع در منطقه "ماووت" از توابع سلیمانیه استقرار دارد، جهت همکاری با یگان‌های تیپ ۱۱۶ گارد مرزی، از پادگان مذکور عازم منطقه "نالیاریز" شده است.» در ادامه گزارش آمده است: «اخیراً گردان ۲ تانک تیپ ۸ مکانیزه لشکر ۳ از بغداد به "بدره" انتقال یافته است.» در هاشم این گزارش آمده است: «احتمالاً تیپ ۸ مکانیزه لشکر ۳ ارتش عراق جهت پشتیبانی از یگان‌های مستقر در مناطق خانقین، مندلی و بدره، به‌خصوص لشکر ۶ زرهی، به مناطق مذکور انتقال خواهد یافت.»^(۷)

۲۴۵

موضوع رانده‌شدگان ایرانی ازسوی رژیم عراق، علاوه‌بر ایجاد مشکلات عدیده اقتصادی و اجتماعی برای دولت جمهوری اسلامی ایران، مشکل حاد دیگری را نیز به‌همراه دارد. در میان این افراد رانده‌شده، دولت عراق گاه مبادرت به اعزام افرادی خبره برای جاسوسی در شهرهای مختلف ایران می‌کند. خبری که از قول روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان منتشر شده حاکی از یکی از این موارد است. بنا به این گزارش:

«یک جاسوس عراقی به نام "قاسم محمدعلی آل مهدی" که در میان رانده‌شدگان ایرانی از عراق بود، توسط پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان شناسایی و دستگیر شد. وی در بازجویی‌های مقدماتی اقرار کرد که برای مطالعه و کسب اطلاعات پیرامون وضع ارتش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، به کشور ما آمده و قصد داشت که در ارتش و سپاه نفوذ کند. روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اصفهان دراین‌مورد اعلام کرد: قاسم محمدعلی آل مهدی، یکی از سرسپردگان بعثی‌ها که با پیگیری برادران سپاه دستگیر شد، اعتراف کرد که ازطرف سازمان "امن‌العام" (سازمان امنیت عراق) برای کسب خبر درمورد ارتش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران و نفوذ در آنها به ایران اعزام شده و قرار بود که اطلاعات کسب‌شده، به‌وسیله صندوق پستی مخصوص و یک افسر عراقی به نام "ظاهر نعمان"، در اختیار بعثی‌های عراق قرار گیرد.»^(۸)

۲۴۶

درحالی‌که در مناطق مختلف کردنشین ایران، درگیری‌های پراکنده میان قوای دولتی و گروه‌های معاند با نظام، تقریباً به‌طور روزانه در جریان است، گزارش‌های متعدد مبنی‌بر همسویی و کمک‌های همه‌جانبه عراق به گروه‌های مسلح ضدانقلاب وجود دارد؛ ازجمله: «برابر گزارش یگان جانورود پاوه به استناد یگان قلقله و پاسداران مستقر در منطقه، یک فروند هلیکوپتر عراق در شب ۵۹/۵/۲۲ در منطقه دالاهو پرواز نموده و به ضدانقلاب مهمات رسانیده [است].»^(۹) همچنین: «در اطراف بخش باینگان،* افراد مسلح حزب دمکرات، کومه‌له و دیگر مزدوران رژیم بعث عراق مستقرند و ترکیب کلی آنها که در حدود ۴۰۰ تن می‌باشند بدین قرار است: گروهی در کوه گزن واقع در پانزده کیلومتری باینگان و گروهی نیز در لشکرگاه واقع در دوازده کیلومتری باینگان مستقرند. مهاجمین مذکور دارای سلاح‌هایی از قبیل خمپاره ۱۲۰ و ۸۱ [میلی‌متری] و آر.پی. جی. ۷ هستند.»^(۱۰) گزارش دیگری از نیروهای اطلاعاتی لشکر ۲۸ کردستان

* Bayengan باینگان: دهی از دهستان جانورود بخش پاوه شهرستان سنندج، واقع در ۱۴ کیلومتری جنوب‌غرب پاوه - کنار رودخانه مره خلیل. ر.ک: فرهنگ جغرافیایی/ایران (آبادی‌ها)، جلد ۵، از انتشارات سازمان جغرافیایی کشور.

حاکمی است: «اخیراً دولت عراق مقادیر زیادی مهمات و تجهیزات برای گروه‌های ضدانقلاب از منطقه پنجوین به بانه ارسال داشته که برای تقسیم آن، بین گروه‌های غیرمستول نزاع درگرفته و اکنون مهمات در منطقه بانه می‌باشد»^(۱۱) و آخرین گزارش امروز نیز حاکمی از تحرکات عراق جهت کمک به گروه‌های مسلح غیرقانونی در مناطق هم‌جوار مرزی در نزدیک مریوان است. در این زمینه گزارش امروز ستاد مشترک ارتش، گویاست: «اخیراً حدود ۲۰۰ نفر از چریک‌های عراقی مجهز به سلاح‌های سبک و سنگین وارد کوخلان (خاک عراق، نزدیک مرز مریوان) شده‌اند.» در ادامه این گزارش، با اشاره به مختصات دقیق جغرافیایی منطقه مزبور، آمده است: «در آبادی کوه میانه در شمال شرقی سکوآباد (نزدیک کوخلان عراق) ۴ قبضه توپ [به] وسیله سپاه رزگاری مستقر گردیده که ۳۲ خدمه دارند و توپ‌های مزبور می‌توانند گردنه آریز را زیر آتش بگیرند.» در پایان این گزارش آمده است: «لشکر ۲۸ به وسیله هلیکوپتر جت رنجر و هلیکوپتر کبری شناسایی انجام داده و خبر مزبور تأیید شده است.»^(۱۲)

۲۴۷

شهر ارومیه در تمام طول شب، وضعیت کاملاً ناآرامی را پشت سر گذاشت. گزارش‌های متعدد در مورد این شب ناآرام حاکمی است: «ساعت یک و نیم بامداد امروز، ناگهان صدای تیراندازی در چند نقطه در شهر ارومیه به گوش رسید که پس از دقایقی تیراندازی با خمپاره و توپ نیز انجام گرفت و صدای سلاح‌های سنگین نیز به گوش رسید و به دنبال آن برق شهر قطع شد.»^(۱۳) گزارش ژاندارمری آذربایجان غربی گویاست که «ضدانقلابیون با سلاح‌های سبک و سنگین به لشکر و مرکز سپاه ارومیه تیراندازی می‌کردند.»^(۱۴) همچنین: «این درگیری تا ساعت ۳ بامداد ادامه داشت و بنا به درخواست سپاه پاسداران، تعدادی مأمور به سرپرستی سرگرد حیرت رزم با نفربر زرهی از هنگ ژاندارمری ارومیه به منظور پشتیبانی به مرکز سپاه پاسداران اعزام و تا خاتمه درگیری در آن مستقر بوده‌اند.»^(۱۵)

در طول درگیری، صدای جمهوری اسلامی ارومیه نیز که به کار خود در ساعت ۲۴ پایان می‌دهد، مجدداً شروع به فعالیت کرد و تا ساعت ۴ بامداد، چهار اعلامیه از سوی فرمانده لشکر ۶۴ ارومیه و یک پیام از امام جمعه ارومیه، حجت‌الاسلام حسینی، از رادیو ارومیه پخش شد.^(۱۶) «در اولین اطلاعیه فرمانده لشکر ۶۴ ارومیه، مردم به آرامش و حفظ خونسردی دعوت و قسمتی از درگیری نیز برای اهالی شرح داده شد. در اعلامیه دیگر فرمانده لشکر نیز خواسته شد که در داخل شهر تیراندازی صورت نگیرد، زیرا ارتش جوابگوی ضدانقلاب است.»^(۱۷) همچنین: «امام جمعه ارومیه نیز با صدور اطلاعیه‌ای در ساعت ۲:۵۰ دقیقه بامداد، اعلام کرد که تیراندازی مهاجمین با سلاح آر.پی.جی. ۷ از مناطق شملکان، دیزج و تززیلو صورت گرفته است.»

و نیز: «در چهارمین اعلامیه فرمانده لشکر نیز که در ساعت ۳:۲۵ دقیقه پخش شد، آمده بود که چند خمپاره به داخل پادگان و چند نقطه دیگر اصابت کرده است و همچنین اعلام شد که لشکر ۶۴ ارومیه با به پرواز درآوردن هواپیماهای ارتش جمهوری اسلامی ایران سنگرهای مهاجمین را پاک‌سازی خواهد کرد.»

هاشمی، معاون سیاسی استاندار آذربایجان غربی، اظهار کرد که «مهاجمین از قسمت غرب پادگان و ساختمان‌های اطراف، آن را با سلاح‌های سنگینی از دور و نزدیک مورد حمله قرار دادند که در اثر آن به بعضی از قسمت‌های پادگان خساراتی وارد آمد.» وی افزود: «هدف کلی مهاجمین از این حملات، نامعلوم بود، ولی با توجه به درگیری‌هایی که هم‌زمان در اشنویه، مهاباد و نقده به وجود آمده، می‌توان گفت این عملیات ناشی از یک توطئه همه‌جانبه به‌منظور ایجاد ناامنی و تشنج و رعب در سراسر استان است.»

گزارش سپاه ارومیه حاکی است که «درگیری حدود دو ساعت طول کشید و خسارات چندانی به مقر سپاه وارد نشد، ولی یک آرپی.جی به یک خانه مسکونی اصابت کرد که در نتیجه آن ۲ نفر از اهالی زخمی شدند. در همین رابطه، ۵ نفر از مهاجمین نیز دستگیر شده‌اند.»^(۱۸)

در این حال، بخشی از این درگیری از ساعت ۲۳:۳۰ شب گذشته تا ساعت ۳ بامداد امروز، معطوف به حمله مهاجمان مسلح به پاسگاه شیطان‌آباد^(۱۹) و دوآب از توابع ارومیه و نقده بوده است.^(۲۰) بنا به گزارش هنگ ارومیه، مهاجمین در این ساعات از همه طرف با سلاح‌های سبک و آرپی.جی ۷ به این پاسگاه حمله‌ور شدند که با آتش متقابل مأموران ژاندارمری به‌اجبار عقب‌نشینی کردند. در این درگیری، نیروهای خودی تلفاتی نداشتند.^(۲۱)

درخصوص این درگیری‌ها، اطلاعیه‌ای از طرف لشکر ۶۴ ارومیه صادر شد که در آن چنین آمده است: «چون از سوی لشکر ۶۴ ارومیه در مورد احتمال حمله ضدانقلابیون پیش‌بینی‌های قبلی شده بود، باوجود حمله ضدانقلابیون با سلاح‌های سنگین مانند خمپاره و آرپی.جی ۷ و ۱۱ کلیه نقاط مشکوک به وسیله ارتش در هم کوبیده شد.» لشکر ۶۴ ارومیه در اطلاعیه دیگری خطاب به اهالی شهرهای مهاباد، پیرانشهر، اشنویه و روستاهای تابعه آنها آورده است که «چنانچه مشاهده شود از طرف هر گروه، فرد یا سازمان‌های مسلح غیرقانونی به هر نحوی از قبیل اعمال بمب‌گذاری و گروگان‌گیری، [مبادرت به] راهزنی وسایل و تجهیزات پرسنل نظامی و انتظامی نمایند و یا افراد غیرانتظامی را مورد تهاجم قرار دهند، ضمن دستگیری مرتکبین، آنان را بلافاصله به دادگاه صحرایی تحویل [خواهند داد] تا به سزای اعمال ننگین خود برسند. ... ضمناً چنانچه اهالی منطقه به هر طریق با ضدانقلابیون همکاری نمایند آنان نیز جزو ضدانقلابیون منظور و به دادگاه اسلامی تحویل و به سزای اعمال خود خواهند رسید. اهالی شرافتمند منطقه از تهدید و گروگان‌گیری و

ایجاد رعب و وحشت این خودفروختگان مملکت و ملت نهراسند. ...»^(۲۳)

پادگان مهاباد نیز اطلاعیه شماره ۲ خود را خطاب به مردم مهاباد منتشر کرد که در بخشی از آن چنین آمده است: «... در این لحظه که گروه‌های سیاسی غیرمسئول شهر مهاباد را ترک کرده‌اند، احتمال دارد تعدادی از افراد فرصت طلب و ضدانقلاب مبادرت به مین‌گذاری در اماکن عمومی و جاده‌ها نموده و ایجاد رعب و وحشت نمایند و خسارات جانی و مالی به بار آورند و مسئولیت آن را به‌عهده ارتش و یا سپاه پاسداران و یا دیگر ارگان‌ها و نهادهای انقلابی واگذار و چنین وانمود نمایند آنها بوده‌اند که امنیت شهر را تأمین می‌کردند. لذا پادگان مهاباد از یکایک اهالی محترم مهاباد انتظار دارد نهایت همکاری را با برادران سرباز و پاسداران انقلاب خود به عمل آورده و به تبلیغات شوم گروه‌های غیرمسئول وقعی نگذارند. ...»^(۲۳)

۲۴۸

درحالی‌که شب گذشته تا پاسی از ساعات بامداد امروز، وضعیت ارومیه و اطراف آن ناآرام گزارش شده است، گزارش‌های متعددی نیز از حملات ایذایی گروه‌های مسلح معاند با نظام در دیگر مناطق کردنشین وجود دارد؛ ازجمله بنا به گزارش ناحیه ژاندارمری کرمانشاه: «در ساعت ۲۲:۴۵ امروز تا ساعت ۳ بامداد روز بعد، مهاجمین با سلاح‌های سنگین و سبک به واحدهای مستقر در بخش کامیاران حمله کردند که با آتش متقابل نیروهای خودی مواجه شدند. در این درگیری به نیروهای خودی تلفاتی وارد نیامده است.»^(۲۴) خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی در کرمانشاه درمورد این درگیری به تفصیل بیشتری پرداخته و نوشته است:

«نیمه‌شب چهارشنبه ۵/۵/۵۹، گروهی از مهاجمین ازطرف جاده الک با سلاح‌های سنگین ازجمله آر.پی.جی. ۷ و خمپاره به‌سوی مقر سپاه پاسداران مستقر در بخشداری کامیاران و مدرسه ادب این شهر حمله کردند و هم‌زمان از داخل شهر نیز از بعضی نقاط به‌وسیله کلاشینکف، حمله مهاجمین مورد حمایت قرار گرفت که بلافاصله برادران پاسداران کامیاران و سازمان پیشمرگان مسلمان کرد و ارتش جمهوری اسلامی پاسخ متقابل دادند که پس از دو ساعت درگیری، مهاجمین مجبور به فرار گشتند. ...»^(۲۵)

گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی غرب کشور و سپاه پاوه نیز حاکی است: «در ساعت ۲۳:۳۰ شب گذشته تا ساعت ۴ بامداد امروز، در منطقه دهه که به‌تازگی به تصرف نیروهای انتظامی درآمده است بین نیروهای ارتش جمهوری اسلامی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و مأموران ژاندارمری از یک‌سو و افراد مزدور بعث عراق و دمکرات‌ها درگیری روی داد. مهاجمین در این درگیری سلاح‌های آر.پی.جی. ۷، خمپاره ۶۰ میلی‌متری و نارنجک

تفنگی و سلاح سبک به کار بردند و با تحمل تلفات سنگین و چندین مجروح، مجبور به فرار شدند. در این درگیری به نیروهای خودی هیچ‌گونه آسیبی وارد نیامد.^(۲۶)

از منطقه نودشه از توابع اورامانات نیز خبر می‌رسد که از ساعت ۰۰:۳۰، مهاجمان مسلح غیرقانونی، مواضع نیروهای ارتش جمهوری اسلامی و پاسداران انقلاب اسلامی را با آر.پی.جی ۷ زیر آتش گرفتند که نیروهای ارتش و سپاه به آتش آنها پاسخ دادند. در این درگیری که تا ساعت ۳ بامداد ادامه داشت، به نیروهای خودی آسیبی وارد نیامد.^(۲۷)

اخبار رسیده از سقز بیانگر این است که «از ساعت ۲۳ شب گذشته تا ساعت ۳ بامداد امروز، به پایگاه سیلوی سقز حمله شد که حمله مهاجمین توسط نیروهای خودی مستقر در این پایگاه، دفع گردید.»^(۲۸)

همچنین، گزارش خبرنگار کیهان از سنندج حاکی است: «در روز چهارشنبه یک درگیری میان نیروهای ارتش و مهاجمین روی داد و تلفات زیادی به مهاجمین وارد آمد. در پی این درگیری، یک کامیون اداره راه که در اختیار مهاجمین بود از دست آنها خارج شد. یکی از پیشمرگان مسلمان کرد نیز که به گروگان گرفته شده بود نیز آزاد گردید.»^(۲۹)

در این حال، یک گزارش از سنندج حاکی از آن است که «۳۰۰ نفر از گروه‌های دمکرات و کومه‌له و فدایی در آبادی "توریور" و تمام نقاط آن ده مستقر می‌باشند. گروه‌های فوق دارای ۲ توپ ۱۰۶ [میلی‌متری] و ۳ بار الاغ مهمات می‌باشند که از "گلین" به "توریور کهنه" که در غرب آبادی واقع می‌باشند حمل نموده‌اند.» همین گزارش می‌افزاید: «۴۰۰ نفر با سلاح‌های مختلف در آبادی "حلوان"*** مستقر هستند و از آویهنک و بیساران، به عده و مهمات آنها افزوده می‌شود.» در بخش دیگری از این گزارش آمده است: «گروه‌های مسلح تا "گردنه کرسی" پیشروی داشته و حتی به آبادی "حسن‌آباد"*** در جنوب سنندج رفت و آمد دارند. افراد مزبور یکی از ماموس‌های پیش‌نماز حسن‌آباد را دستگیر و شبانه به "توریور" آورده‌اند.»^(۳۰) از مریوان نیز خبر می‌رسد که «روز ۵۹/۵/۲۲، ۲۰۰ نفر از افراد گروه‌های مسلح غیرقانونی در آبادی‌های جنوب شرقی پادگان مریوان به حال آماده‌باش مشاهده گردیدند.»^(۳۱)

* Golin گلین: دهی از دهستان ژاوه‌رود بخش حومه شهرستان سنندج، واقع در ۳۲ کیلومتری شمال غربی سنندج و ۳ کیلومتری خانقاه. ر.ک: فرهنگ جغرافیایی ایران (آبادی‌ها)، جلد ۵، از انتشارات سازمان جغرافیایی کشور.

** Halvan حلوان: دهی از دهستان ژاوه‌رود بخش حومه شهرستان سنندج، واقع در ۲۴ کیلومتری جنوب غربی سنندج، و ۵ کیلومتری غرب تخته. ر.ک: همان.

*** حسن‌آباد: دهی مرکز دهستان حسن‌آباد بخش حومه شهرستان سنندج، واقع در ۸ کیلومتری جنوب سنندج و ۵ کیلومتری راه سنندج به کرمانشاه. ر.ک: همان.

یک گزارش از منابع اطلاعاتی خودی نیز حاکی از تجمع و آمادگی افراد وابسته به گروه‌های مسلح غیرقانونی در منطقه پاوه - نوسود است: «در حدود ۲۰۰ تن از مهاجمین وابسته به حزب رستگاری در ارتفاعات هانی‌گرمله،* کیمنه** و بیدرواز،*** و بیش از ۱۰۰ نفر دیگر از مهاجمین مسلح حزب دمکرات و کومه‌له در منطقه نیسانه، گردنه شمنی، داریان**** و نودشه***** مستقرند و تصمیم دارند که به پایگاه‌های پاسداران، پیشمرگان مسلمان کرد و برادران ارتش حمله کنند.»^(۳۲)

۲۴۹

تحركات ایزدایی، حملات مکرر گروه‌های مسلح معارض با نظام، بمب‌گذاری‌ها، کمین‌ها، مین‌گذاری‌ها در مناطق مختلف و وجود سلاح‌های غیرمجاز در دست افراد غیرمسئول و نیز پخش شایعات گوناگون، وضعیت امنیتی مناطق کردنشین را بغرنج و پیچیده کرده و گزارش‌های متعدد از نگرانی مسئولان و مردم این مناطق حکایت می‌کند.

گزارش خبرگزاری پارس حاکی است که بهرنگی، فرماندار میان‌دوآب، امروز درباره مسائل امنیتی منطقه میان‌دوآب گفت: «این شهرستان دارای ۲ بخش و ۴۰۰ روستا و حدود ۲۶۵ هزار نفر جمعیت است که در حال حاضر ۱۰۰ روستا در اختیار گروه‌های مسلح غیرقانونی است.» وی گفت: «مدت چهار ماه است که ما اطلاعی از سرنوشت اهالی چندین روستا در منطقه نداریم و نمی‌دانیم که اینها چگونه امرار معاش می‌کنند. چندین ماه است ارتباط تلفنی بخش تکاب با میان‌دوآب قطع شده و هیچ‌گونه امکان مرمتی در دست نیست. هر شب مرتباً منطقه تکاب و اغلب روستاهای تابع و شاهین‌دژ مورد حمله گروه‌های مسلح غیرقانونی قرار می‌گیرند و اهالی در حالت دفاعی به سر می‌برند.» وی افزود: «در بازدید اخیر من از منطقه تکاب و شاهین‌دژ، اهالی... خواستار پاک‌سازی منطقه از وجود ضدانقلابیون شدند.» بهرنگی گفت: «اگر در این کار

* Hani-garmale هانی‌گرمله: دهی از دهستان اورامان لهون بخش پاوه شهرستان سنندج، واقع در ۶۶ کیلومتری شمال غرب پاوه و ۱۸ کیلومتری شمال غرب نوسود و ۳ کیلومتری مرز ایران و عراق. ر.ک: همان.

** Keymane کیمنه: دهی از دهستان اورامان لهون بخش پاوه شهرستان سنندج، واقع در ۶۷ کیلومتری شمال غرب پاوه و ۲۰ کیلومتری شمال غرب نوسود و ۲ کیلومتری مرز ایران و عراق. ر.ک: همان.

*** Beydarvaz بیدرواز: دهی از دهستان اورامان لهون بخش پاوه شهرستان سنندج، واقع در ۸۶ کیلومتری شمال غرب پاوه و ۲۱ کیلومتری شمال غرب نوسود و ۲ کیلومتری مرز ایران و عراق. ر.ک: همان.

**** Daryan داریان: دهی از دهستان اورامان لهون بخش پاوه شهرستان سنندج، واقع در ۲۶ کیلومتری شمال پاوه و ۳ کیلومتری جنوب رودخانه سیروان. ر.ک: همان.

***** Nowdeshe نودشه: دهی از دهستان اورامان لهون بخش پاوه شهرستان سنندج، واقع در ۴۸ کیلومتری شمال غرب پاوه و ۷ کیلومتری شرق پاوه به نوسود - شال شرکان. ر.ک: همان.

سستی شود، ضدانقلابیون روز به روز تقویت می‌شوند. البته برای پاک‌سازی، برادران ارتشی، پاسداران و پیشمرگان مسلمان کرد از روحیه فوق‌العاده‌ای برخوردارند. ...»^(۳۳)

استاندار آذربایجان غربی نیز امروز درمورد آتش‌سوزی روستای خانلر اشنویه گفت:

«چند روز پیش که درگیری بین نیروهای نظامی و گروه‌های مسلح غیرقانونی در اطراف اشنویه روی داد، گروه‌های مسلح غیرقانونی یک تانک نظامی را به غنیمت گرفته و با خود بردند و بعداً اطلاع دادند که تانک را تحویل خواهند داد و برای تحویل تانک نمایندگانی از ارتش و استانداری خواستند، ولی تانک را تحویل ندادند. در این درگیری وقتی ارتش با شدت عمل می‌کند، گروه‌های مسلح غیرقانونی به‌هنگام عقب‌نشینی، خرمن‌های دو روستا را به آتش می‌کشند. چون عبور و مرور و کمک‌رسانی به منطقه امکان‌پذیر نبود، در نتیجه خرمن‌های هر دو روستا و قسمت اعظمی از ده خانلر طعمه حریق شده است.»

طاهری افزود: «به دنبال این ماجرا چند تن از روحانیون و نیز حزب دمکرات و کومه‌له تبلیغات وسیعی را شروع کرده و حتی مردم را به تحصن و تخلیه شهر و روستاها وادار می‌کنند. البته لازم است توضیح داده شود در این میان، سرهنگ زکیانی فرمانده لشکر ۶۴ نیز دو بار تهدید کرده است اگر تانک را بدون قید و شرط تحویل ندهند شهر اشنویه را مورد حمله نظامی قرار خواهد داد.» طاهری در ادامه گفت: «من به سرهنگ زکیانی توصیه کرده‌ام که فعلاً از این کار خودداری کنند تا بلکه بتوان با تهدید و فشار تانک را پس گرفت.» طاهری آن‌گاه درمورد خبرهایی که از طریق رادیو تلویزیون مهاباد منتشر شده گفت: «خبرهایی که از مهاباد مخابره می‌شود به هیچ‌عنوان مورد تأیید نیست؛ ما حتی دستور قطع حقوق سرپرست رادیو و تلویزیون مهاباد را داده‌ایم و هم‌اکنون آنها دنبال بهانه‌های مختلفی هستند تا جو را در منطقه نامساعد کنند.»^(۳۴)

مهندس طاهری، استاندار آذربایجان غربی، همچنین در گفت‌وگویی با خبرنگار روزنامه اطلاعات، درمورد اوضاع شهر نقده گفت: «شهر نقده در حال حاضر آرام است و مسئله‌ای نیست.» وی درمورد اوضاع شهر مهاباد گفت: «این شهر در دست مهاجمان است و به‌طور کلی هیچ اختیاری دولت در آنجا ندارد.» طاهری افزود: «من صبح امروز، درمورد مهاباد با وزارت کشور تماس گرفتم که بایستی در این زمینه تصمیم گرفته و اقدام بشود و اگر درمورد وضع مهاباد اقدام نشود، مسئله بسیار حاد خواهد بود و مسائلی از قبیل حمله مهاجمان به ارومیه در تمام نقاط استان تکرار خواهد شد.» استاندار آذربایجان غربی درمورد خلع سلاح گروه‌ها گفت: «خلع سلاح گروه‌ها در جاهایی که ارتش پیشروی دارد، انجام می‌شود و در نقده و سلماس انجام می‌شود، اما در جاهایی که هنوز نمی‌توانیم پیشروی بکنیم، اقدامی نشده است.»^(۳۵)

طاهری همچنین در مصاحبه دیگری اظهار کرد: «در حال حاضر مناطق مهاباد و نقده آرام است،

ولی در اشنویه درگیری‌های پراکنده‌ای میان نیروهای مسلح انقلاب و مهاجمین وجود دارد.»^(۳۶) در همین حال، از کرمانشاه خبر می‌رسد که امروز جمع انبوهی از عشایر سنجابی در میدان جمهوری اسلامی کرمانشاه گرد آمده و اقدام به راهپیمایی کردند. گزارش روزنامه اطلاعات درمورد این راهپیمایی حاکی است: راهپیمایان ضمن دادن شعارهایی در طرف‌داری از انقلاب اسلامی و رهبری امام خمینی و شعارهایی در تأیید دادگاه انقلاب اسلامی در دستگیری فئودال‌ها، خواستار مجازات آنها شدند. این گزارش می‌افزاید: «راهپیمایان سپس در مقابل جاده سنجابی، قطعنامه‌ای در هشت ماده به این شرح صادر کردند: محاکمه فئودال‌های دستگیرشده از جمله اصغرخان، محمدخان، شاه مارخان سنجابی و کریمخان صفایی و نیز دستگیری سایر فئودال‌های منطقه که ظلمشان محرز می‌باشد و ریشه‌کن کردن وابستگان و قطع جریان سیاست آنها در منطقه و اجرای طرح انقلابی و اسلامی اصلاحات ارضی مصوبه شورای انقلاب، سرکوبی شدید ضدانقلابیون و عمال وابسته به بعث عراق در نواحی مرزی و سایر نقاط مختلف کشور، تقسیم اراضی مالکین بین خوش‌نشینان و کشاورزان و مصادره اموال آنها به نفع مستضعفان، احیای کشاورزی جهت رهایی کشور از وابستگی، ایجاد راه‌ها و مدارس برای جلوگیری از کوچ مردم روستاهای منطقه به شهر و...»^(۳۷)

۲۵۰

باتوجه به حوادث و درگیری‌های مکرری که معمولاً به‌طور روزمره میان طرف‌داران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با مردم مؤمن به انقلاب اسلامی در مناطق و شهرهای مختلف صورت می‌گیرد، به نظر می‌رسد که کادر رهبری این سازمان، از تحریک این‌گونه مخالفان و ایجاد درگیری، به‌ویژه درگیری‌هایی که به خشونت و ضرب‌وجرح کشیده شود، برخلاف آنچه در مواضع خود اعلام می‌کند، چندان ناراضی نیز نباشد، زیرا نتیجه نهایی، جذب بیشتر هواداران است. نمونه‌های گزارش‌شده، به‌طور روزانه، از شهرهای گوناگون، گویای این شیوه می‌باشد. دراین خصوص، به‌دنبال درگیری روز گذشته طرف‌داران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شیراز با گروهی از مخالفان خود، امروز نیز این درگیری‌ها ادامه یافت و چندین مجروح نیز برجای گذاشت. دراین‌مورد گزارش شهربانی شیراز حاکی است: «در ساعت ۲۱:۳۰ مورخه ۵۹/۵/۲۱ به‌دنبال نمایش نوار ویدئویی مجاهدین خلق [منافقین] از تلویزیون مداربسته در کوچه رشیدی، بین طرف‌داران آنها و مردمی که به آنجا حمله کردند با سنگ و چوب درگیری شد که تا ساعت ۱۳ روز ۵۹/۵/۲۲ ادامه داشت. تعدادی به‌طور سطحی مجروح [شدند] و سپاه پاسداران وارد [ساختمان] مجاهدین خلق شده و اوراق آنها را با خود بردند و ۱۰ نفر از مجاهدین خلق نیز توسط سپاه پاسداران دستگیر و به دادگاه انقلاب اعزام گردیدند.»^(۳۸)

گزارش امروز روزنامه/اطلاعات نیز دربارهٔ برخوردی از این نوع در شهر آباد شیراز است. بنا به این گزارش: «گروهی از هواداران مجاهدین خلق [منافقین] در آباد در مقابل شهرداری این شهر اقدام به نصب تابلو و شعار و پخش کتب و نوار کردند. این اقدام با اعتراض گروهی از مخالفین مواجه شد و میان آنها درگیری به وجود آمد. این درگیری با دخالت مأموران شهربانی و سپاه پاسداران خاتمه یافت.»^(۳۹)

۲۵۱

امروز هیئتی برای رسیدگی به مسائل امنیتی منطقه به خوزستان اعزام شد. اما جلسه‌ای که شامگاه امروز در حسینیهٔ اعظم اهواز با حضور این هیئت و گروهی از مردم اهواز تشکیل شده بود، به تشنج و درگیری لفظی میان مشاور رئیس‌جمهور و استاندار خوزستان و طرفداران دو جریان اصلی حکومتی، کشیده شد. گزارش خبرنگار خبرگزاری پارس در این مورد حاکی است: «محمدحسن پیرحسینی مشاور رئیس‌جمهور و حجت‌الاسلام مجد سرپرست سازمان بسیج ملی، به‌همراه هیئتی مرکب از نمایندگان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور برای سازماندهی بسیج ملی و بررسی مسائل امنیتی منطقه و ایجاد هماهنگی نیروهای مسلح و نهادهای انقلابی، به خوزستان سفر کردند. این هیئت سپس در اجتماع گروهی از مردم اهواز در حسینیهٔ اعظم این شهر حضور یافت و طی سخنرانی‌هایی، نیازمندی‌ها و مشکلات مردم را مورد بررسی قرار داد. ...»^(۴۰)

در گزارش خبرگزاری پارس دربارهٔ جو موجود در حسینیهٔ اعظم آمده است: «پس از سخنرانی حجت‌الاسلام مجد، آقای پیرحسینی، مشاور رئیس‌جمهور، آغاز سخن کرد و در قسمتی از اظهاراتش گفت: "به مسائل استان توجه نمی‌شود، درمورد اشخاص ناصالح و این‌گونه کسان تصمیمی گرفته نمی‌شود." در این میان مواردی به‌ویژه درمورد انتصاب نابه‌جای چند تن از وزرا مطرح شد و نیز گفته شد استاندار خوزستان برای مردم این استان دلش نمی‌سوزد و اقدامی نمی‌کند.» در ادامهٔ این گزارش آمده است: «در این هنگام اعتراض‌هایی از طرف مردم عنوان شد و مشاور رئیس‌جمهور برای حفظ نظم و آرامش، شخص اعتراض‌کننده و سایرین را که در موافقت و مخالفت مطالبی بیان می‌کردند به آرامش دعوت کرد و از آنان خواست در پایان مراسم مطالب خود را بیان کنند. پس از سخنان مشاور رئیس‌جمهوری، استاندار خوزستان به اعتراضات مردم پاسخ گفت و در چند مورد بر اثر هیاهو و جاروجنجال مردم، مجبور به قطع سخنانش شد.»

این گزارش می‌افزاید: «حجت‌الاسلام مجد، وی [غرضی] را دعوت به نشستن کرد، لیکن وی قبول نکرد و در ادامهٔ سخنان خود به تشریح کارهایی که انجام داده است پرداخت و از بی‌لطفی مردم گله کرد. وی در پایان اظهار داشت: "گفته شده است که من برای استقبال از نمایندهٔ رئیس‌جمهور به فرودگاه نرفته‌ام درحالی‌که این امر لزومی ندارد و نمایندهٔ رئیس‌جمهور یا هرکس دیگری بیاید، برای من فرق نمی‌کند؛ من جلو هیچ‌کس سر تعظیم فرود نمی‌آورم و در دوران زندگی خود نیز به کسی التماس نکرده‌ام." وی در اینجا جلسه را با خداحافظی و به‌صورت قهر ترک کرد.»

خبرنگار خبرگزاری پارس در ادامه گزارش خود آورده است:

«در این هنگام گروهی به دادن شعار "درود بر غرضی" و گروهی به دادن شعار "مرگ بر غرضی" پرداختند. در اینجا مشاور رئیس‌جمهور گفت: "این صحبت اخیر آقای غرضی که گفته شده برای استقبال از ما می‌بایست به فرودگاه می‌رفته، کذب محض است و ایشان به من توهین کرده است." خبرنگار خبرگزاری پارس افزود: «در تماسی که با آقای غرضی داشتیم ایشان اظهار داشتند: "همه صحبت‌هایی که شده مورد تأیید نیست. ... اما اینکه گفته شده حرف بنده را کسی قطع کرده باشد، موضوع به این صورت نیست. ضمن اینکه صحبت می‌کردیم سؤال می‌شد و جواب هم داده می‌شد و آقای مجد هم هرگز به بنده نگفته که بنشین، بلکه جمعیت خواستار این بود که صحبت‌ها ادامه پیدا کند و صحبت‌ها ادامه پیدا کرد و مردم آرام شدند و جواب خودشان را هم گرفتند. این هم که گفته شده تاکنون به حال خوزستان دلسوزی نشده، سخن کسانی است که تازه وارد استان شده‌اند و نمی‌دانند که گذشته خوزستان به چه صورت بود. در آخر مطلب هم بنده با کمال میل گفتم که بله، خطوطی که توسط نماینده رئیس‌جمهور رسم شده خطوطی نبوده که بر وفق انقلاب باشد و من از سپاه پاسدار [ان] و جهاد سازندگی و دادسراهای انقلاب به شدت حمایت خواهم کرد و تمام بار انقلاب را بر دوش آنها می‌بینم و تنها آنها هستند که می‌توانند بار انقلاب را حمل کنند. و مردم در اینجا خیلی تکبیر گفتند." استاندار خوزستان افزود: "بنده با همان روشی که داشتم که نسبت به موجودیت ادارات خیلی خوش‌بین نبودم و اعتقاد ندارم که اینها ابزارهای انقلابی باشند، این را هم بیان کردم و خواستار این شدم که بسیاری از این ادارات باید منحل شوند و کارکنان آنها در خط تولید ادامه فعالیت دهند. و در آخر هم، این مطلب که "درود بر غرضی" گفته شده باشد، محرز است؛ ولی مرگ بر مدنی گفتند و به هیچ وجه من چنین چیزی [مرگ بر غرضی] نشنیدم و با حالت خداحافظی از مردم جدا شدم، زیرا کسانی که آنجا جمع شده بودند نمایندگان کسانی نبودند که من از آنها خداحافظی کنم."»^(۴۱)

۲۵۲

بعد از ظهر امروز، سفرای نه کشور خارجی مقیم تهران در دیداری با رئیس مجلس شورای اسلامی، نامه‌ای را به وی تسلیم کرده و خواستار آزادی گروگان‌های امریکایی شدند. متن کامل نامه به قرار زیر است:

«جناب حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی،

عالی جناب، امضاکنندگان زیر نمایندگان کشورهای نامبرده در زیر می‌باشیم: استرالیا، اتریش، ایرلند، فنلاند، یونان، سوئد، نروژ، سوئیس و اسپانیا در اجرای دستورات دولت‌های متبوع خود جساراً حضور عالی اعلام می‌داریم که به عنوان نمایندگان کشورهای که احترام به قوانین بین‌المللی و حل مسالمت‌آمیز مناقشات از نظر آنان حائز کمال اهمیت می‌باشد با آن جناب خطاب می‌نماییم. دولت‌های متبوع ما نگرانی عمیق خود را از ادامه بازداشت گروگان‌های سفارت، [اعلام داشته] و [به] استقلال ایران و حق ملت ایران در تعیین آینده خود عمیقاً احترام می‌گذارند، ولی از همان

لحظات اولیه بحران بر این عقیده بوده‌اند که بازداشت گروگان‌ها نمایانگر نقض شدید قوانین بین‌المللی و موجب به‌خطرافتادن صلح و امنیت بین‌المللی می‌گردد. امضاکنندگان زیر، رؤسای هیئت‌های سیاسی از مجلس شورای اسلامی مصرأ درخواست دارند که با درنظرگرفتن دلایل انسانی و حقوقی نسبت به خاتمه‌دادن به ادامه بازداشت گروگان‌ها بدون تأخیر بیشتر، اقدام عاجل مبذول دارند. ما همچنین مصرأ درخواست داریم که گروگان‌ها بدون محاکمه آزاد گردند. محاکمه گروگان‌ها خود به‌طور آشکار دلیل جدیدی بر نقض قوانین بین‌المللی خواهد بود. از فرصت استفاده نموده، مراتب احترامات فائقه را نسبت به آن جناب تجدید می‌نماییم.»^(۴۲)

آقای هاشمی رفسنجانی در پاسخ سفیر اسپانیا که به نمایندگی از سفرای مزبور، این نامه را تسلیم وی کرده بود، اظهار کرد: «لزوم حفظ حقوق بین‌المللی یک واقعیتی است که ما نیز به آن واقفیم و مراعات آن را به نفع همه کشورهای ضعیف و متوسط می‌دانیم. اگرچه باور داریم که ابرقدرت‌ها با حق و تویی که برای خود در این باره قائل شده‌اند قوانین تا حدودی یک‌طرفه است، اما حتی اگر این قوانین یک‌طرفه هم حفظ شود ما تا حدودی مصونیت پیدا خواهیم کرد.»

وی سپس ضمن انتقاد از خودداری ایتالیا از تحویل ۵ فروند بالگرد ایران که طی قراردادی مبلغ آن نیز پرداخت شده است، افزود: «هنگامی که از کشور ایتالیا علت عدم تحویل هلیکوپترها را می‌پرسیم می‌گویند امریکا از تحویل آن جلوگیری می‌کند.» آن‌گاه آقای رفسنجانی گفت: «این ابرقدرت‌ها هستند که خودشان پایبند قوانین نیستند؛ باینکه قوانین یک‌طرفه و به نفع آنها می‌باشد حاضر به مراعات عادلانه آن نمی‌باشند.»

وی سپس با اشاره به برخی از موارد نقض قوانین بین‌المللی توسط امریکا و حمایت آن کشور از رژیم پهلوی و نیز تحریم اقتصادی ایران از سوی امریکا، خطاب به سفرای خارجی مقیم تهران گفت: «من باید بگویم که بحران گروگان‌ها کار دولتی نبوده، بلکه این مردم بودند که آنها را گروگان گرفته‌اند. ما هم تابع مردم هستیم و به خواست مردم عمل می‌کنیم. ما این انتظار را از ابرقدرت‌ها داریم که روابطشان را با ما رابطه دو دولت مستقل بدانند؛ لذا این است که ما تجاوز شوروی به افغانستان و ارزان خریدن گازمان را که ظالمانه بود مورد خشم خود قرار می‌دهیم.»

رفسنجانی در ادامه صحبت‌های خود متذکر شد: «سفارت امریکا یک جاسوسخانه بود و گروگان‌ها به‌عنوان جاسوس، آن هم نه جاسوس ساده، در ایران توطئه می‌کردند. همین‌هایی که اسمشان دیپلمات است ما رد پای آنها را در ترورهای گروه فرقان پیدا کردیم. آیا عرف و قوانین بین‌المللی به دیپلمات‌ها اجازه شرکت در ترور شخصیت‌های برجسته یک کشور انقلابی را می‌دهد؟»

رئیس مجلس در پایان گفت: «من این نامه را در خدمت نمایندگان مجلس شورای اسلامی مطرح خواهم کرد، ولی من از نمایندگان کشورهای دوست می‌خواهم که بیش از آنچه به‌عنوان نقض قوانین با ما در میان می‌گذارند، ده‌ها و بلکه صدها مورد تجاوزات امریکا به حقوق، اقتصاد، سیاست و فرهنگ مردم ما را به سران دولت امریکا متذکر شده و فشار بیاورند تا دست از زورگویی‌هایش بردارد.»^(۴۳)

موضوع دستگیری یک زن میسیونر مذهبی به جرم جاسوسی در اصفهان و نیز دستگیری دو تن از دیگر اتباع انگلیس در یزد در هفته گذشته به همین جرم، در میان رسانه‌های غربی بازتاب وسیعی یافته است؛ از جمله، خبرگزاری فرانسه از لندن به نامه اسقف کانتربوری به امام خمینی در این مورد اشاره کرده و چنین گزارش می‌دهد: «اسقف "رابرت رونسی"، رهبر مسیحیان انگلیک انگلستان، امروز اعلام کرد در پیامی که برای آیت‌الله خمینی ارسال داشته، خواستار آزادی میس "جین وادل"، میسیونری که در اصفهان به جرم جاسوسی دستگیر شده بود، شده است. وی همچنین در این پیام خواستار آزادی یک میسیونر دیگر به نام "جان کلن" که به اتفاق همسرش دستگیر شده بود، شده است. رابرت رونسی در این پیام اضافه کرده که اوضاع کلیسای ما در ایران مدت‌هاست که وی را به خود مشغول کرده است. اسقف رونسی همچنین متذکر شده است که میس وادل به هیچ وجه در فعالیت‌های جاسوسی شرکت نداشته و اتهاماتی را که به وی وارد شده است بر مبنای حقیقت نمی‌داند. رابرت رونسی در ادامه اظهارات خویش گفته است که کلیسای انگلیک ایران یک مرکز مستقل بوده و تابع دولت انگلیس نمی‌باشد. ...»^(۴۴)

رادیو اسرائیل نیز در بخش خبری امروز خود در این باره گفت: «سفارت بریتانیا در تهران از مقامات دولت ایران درخواست کرد که دو نفر از اتباع انگلیسی را که در شهر یزد ناپدید شده‌اند، بیابد. این دو تن عبارت‌اند از جان کلن پزشک و کشیش انگلیکان و همسرش "آدری". نامبردگان برای ادای توضیحات به دادگاه انقلاب فراخوانده شدند و پس از آن اثری از آنان در دست نیست. سفارت بریتانیا همچنین درخواست کرد به نماینده این سفارت اجازه داده شود از خانم جین وادل سکرتر اسقف انگلیکان که هفته گذشته بازداشت شده است، بازدید نماید.»^(۴۵) در همین حال، «سه میسیونر مذهبی نیز که هفته گذشته در اصفهان بازداشت شده بودند به انگلیس بازگشتند. به آنها ۷۲ ساعت مهلت داده شده بود که ایران را ترک کنند.»^(۴۶)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۵/۲۲

۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۶، به نقل از خبرگزاری فرانسه از پکن، ۱۳ اوت ۱۹۸۰، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
۲. همان، ص ۱۹، رادیو صدای آمریکا (فارسی)، ساعت ۷:۰۰، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
۳. سند شماره ۵۵۹۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه کرمانشاه به عملیات سپاه مرکز، ۱۳۵۹/۵/۲۲؛ و - سند شماره ۵۵۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران به سماجا^۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۲۳.
۴. سند شماره ۲۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی غرب کشور به اداره مرکزی اطلاعات و بررسی‌های سیاسی تهران، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
۵. سند شماره ۲۸۲۹۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تهران، فرماندهی ژاجا (رکن ۳)، به لشکر ۸۱ زرهی
- (رکن ۲)، برابر گزارش هنگ ایلام مستند به اعلام پاسگاه سالاری، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
۶. سند شماره ۱۱۴۹۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۴۶، از لشکر ۲۸ - ۲ به ف - تی - ۲، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
۷. سند شماره ۱۱۴۹۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۴، از لشکر ۲۸ - ۲ به ف - تی - ۲، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۱۵، به نقل از خبرنگار اطلاعات از اصفهان؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۴، به نقل از خبرنگار جمهوری اسلامی از اصفهان.
۹. سند شماره ۲۱۴۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (بانه)، ص ۲۱۴، بولتن خبری مرکز

- فرماندهی - عملیات سپاه، ص ۲، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
۱۰. سند شماره ۱۱۴۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (پاوه)، ص ۲۰۱، از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی استان کرمانشاهان به اداره مرکزی اطلاعات و بررسی‌های سیاسی (تهران)، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۱۱. سند شماره ۱۱۴۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (پاوه)، ص ۶۷، از لشکر ۲۸ (رکن ۲) به مرکز اطلاعات غرب کشور، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۱۲. سند شماره ۵۵۹۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۴۲، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، برابر گزارش نیروی زمینی مستند به گزارش لشکر ۲۸ سنندج، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۱۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴، خبرگزاری پارس از ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۱۴. سند شماره ۳۴۳۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا، رئیس عملیات به دفتر ریاست جمهوری، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۱۵. همان، اسناد مناطق کردنشین (ارومیه)، ص ۱۴۵، از ژاجا (رئیس عملیات) به دفتر ریاست جمهوری، ۱۳۵۹/۵/۲۴.
 ۱۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه.
 ۱۷. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴، خبرگزاری پارس از ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۱۸. سند شماره ۵۵۹۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (ارومیه)، ص ۱۴۴، از سپاه پاسداران ارومیه به ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۵۹/۵/۲۲؛ و - سند شماره ۴۲۵۵۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (ارومیه)، ص ۱۴۲، از مسئول هماهنگی اطلاعات منطقه ۵ به اطلاعات و بررسی‌های سیاسی مرکز، ۱۳۵۹/۵/۲۲. (در این سند تعداد زخمی‌ها ۳ نفر از اهالی ذکر شده است).
 ۱۹. سند شماره ۵۵۹۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۲۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۷، به نقل از خبرگزاری پارس، به نقل از یک مقام آگاه در هنگ ارومیه.
 ۲۱. سند شماره ۵۵۹۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
 ۲۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۸.
 ۲۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۳، خبرنگار اطلاعات از ارومیه.
 ۲۴. سند شماره ۵۵۹۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۳.
 ۲۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۴، به نقل از خبرنگار جمهوری اسلامی از کرمانشاه.
 ۲۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۴، به نقل از خبرگزاری پارس از سنندج؛ و - روزنامه اطلاعات،
۲۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۳، به نقل از خبرگزاری پارس.
 ۲۸. سند شماره ۵۵۹۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۴۸، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۳.
 ۲۹. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۸، خبرنگار کیهان از سنندج.
 ۳۰. سند شماره ۱۱۴۹۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (سنندج)، ج ۲، ص ۸۱، از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی کردستان به فرمانده سپاه پاسداران، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۳۱. سند شماره ۵۵۹۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۳.
 ۳۲. سند شماره ۱۱۴۹۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نوسود)، ص ۲۵۵، از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی استان کرمانشاهان به اداره مرکزی اطلاعات و بررسی‌های سیاسی (تهران)، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۳۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴، خبرگزاری پارس از ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۳۴. همان.
 ۳۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۳، ص ۳، خبرنگار اطلاعات از ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۳۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه.
 ۳۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۳، خبرنگار اطلاعات از کرمانشاه.
 ۳۸. سند شماره ۵۵۹۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، برابر اعلام شاجا مستند به گزارش شهربانی شیراز، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۳۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۲، خبرنگار اطلاعات از آباد.
 ۴۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۶، ص ۱۱، به نقل از خبرگزاری پارس از اهواز.
 ۴۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، صص ۴ - ۲، خبرگزاری پارس از اهواز، ۱۳۵۹/۵/۲۳.
 ۴۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۷، ص ۴. (متن انگلیسی با اسامی و اعضای نمایندگان هفت کشور مزبور در روزنامه درج شده است. نگارنده)
 ۴۳. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۸؛ همچنین ر.ک: روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۵، ص ۱۰.
 ۴۴. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۵۹/۵/۲۴، ص ۲، خبرگزاری پارس به نقل از خبرگزاری فرانسه از لندن، ۱۳ اوت ۱۹۸۰، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۴۵. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۵۹/۵/۲۳، رادیو اسرائیل (فارسی)، ساعت ۱۹:۰۰، ۱۳۵۹/۵/۲۲.
 ۴۶. همان، ص ۱۵، رادیو لندن (فارسی)، ساعت ۲۰:۴۵، ۱۳۵۹/۵/۲۲.